

Listje in cvetje.

Koristna zabava.

(VI. Akustika.)

Pozor! Danes pride na vrsto jako imeniten oddelek. S tem, kar vam podaje moja današnja razprava, se pa že dá napraviti tmenitna „parada“.

Dá vam bo reč hitreje in temeljiteje jasna, pričnem z najpreprostejšim in najbolj znanim poizkusom te vrste. Menim, da med „Vrtčevimi“ čitatelji ni lahko dobiti koga, ki bi mu bila neznana godba na glavniki. Ako pri navadnem glavniku poleg zobčkov pritisneš popir in ob njem prav blizu pihaš, kakor bi hotel peti skoz popir in glavnikove zobčke, nastanejo nekini nenavadni in še precej prijetni glasovi. Ker je višina teh glasov odvisna od petja, se kaj lahko uprizori taka godba tudi večglasno.

Vendar pa taka godba nekako neprijetno žgače ustnice. Temu bi se dalo vekom priti tako, da se dotični del

s popirjem pokritega glavnika povezne in pritrdi na polovico kratke cevi — kakor na žlebček — in se poje ob koncu skozi odprtino.

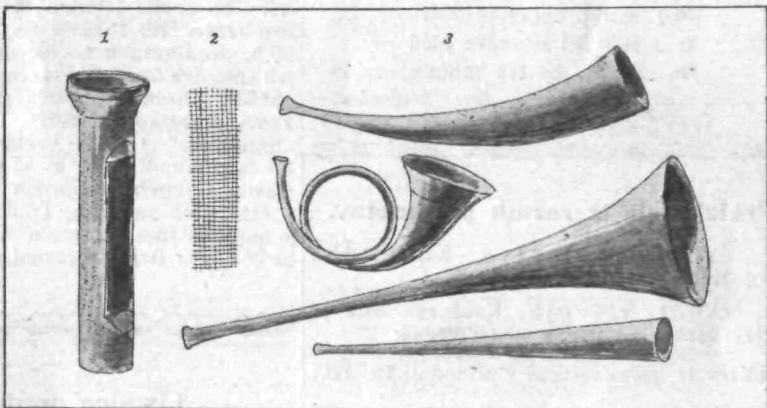
To so pa šele temeljni in pripravljajni poizkusi za to, kar vam hočem zdajle razkazati.

Cevka srednje širokosti se na eni strani tako obreže, da je podobna koritcu. (Sl. 9, št. 1.) Nato se pomeri in prireže kaka trda tkanina, n. pr. iz žice ali žime, kakršna se rabi za sita, cedila itd., in sicer v taki velikosti, da zakriva odprtino in oba roba (št. 2). Ta košček se položi na žlebček in počez se pritrdi tanka kožica, n. pr. od črevesa ali mehurja, na okrog pa se zalepi in primerno olepša. Za višje glasove se rabijo ožje cevke, za debelejšje glasove pa širše.

Že s to pripravo se dá prirediti dokaj zanimiva godba. Toda to je šele nastavek raznovrstnim godalom. Utakne in prilepi se namreč lahko na konec trombe, lovskega ali poštnega roga ali katerega drugega trobila, ki se napravi iz kartona (št. 3). Spretni piskarji priredijo s takim glasbenim orodjem pravcato „bando“, ki mora očarati poslušalce.

Nastavek (št. 1) se pritrdi lahko tudi na kako drugo cev ali primerno izvotlino, n. pr. na konec lijaka i. dr. Taka šaljiva priprava še bolj poživi zabavo. — Za tako godbo se dá prirediti tudi nam že znana flauta (slika 7c), ako se ji oba konca zapreta s tanko kožico, ali celo s tankim in trpežnim popirjem.

Taka godala so tudi naprodaj v raznovrstnih oblikah pod imenom „bigotfón“ (Bigotphones).

Št. 9.

Spominčice.

VII.

V slovo za srečno pot v življenje
Zapišem trojno Vam pravilo:
Razuma bistro razsvitljenje
K resnici naj bi Vas vodilo;
V višave angelske lepote
Najfantazija Vam vzhiteva;
Srce naj studi vse nizkote,
Želi le to, kar Bog veleva.

Internus.

VIII.

Veselje zemsko mine kmalo,
Saj stalnega na svetu ni;
Premine tudi lice zalo,
Obraz cvetoči obledi.
Mar smrt ti hočeš preživeti?
Iz dobrih del si venec pléti —
Na veke živ bo tak spomin.

Večeslav.

Preizkušnja iz raznih predmetov.

VI. Iz rudništva: Kaj je težje:
1 kg srebra ali 1 kg zlata?

VII. Iz risanja: Kakšnega osla je
lažje naslikati — živega ali mrtvega?

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnji številki.)

Rešitev šaljivega vprašanja v št. 5.

Nikoli; kadar je trava največja, ne raste več.

Prav so odgovorili:*) S. Neuwirt in S. Ligvorija v Repnjah; Fon Emilija, učenka, in Fon Ivo, učenec v Celju; Štelcar Josip, sluga kn. šk. pisarne v Mariboru; Jezovšek Emilijana in Brinovec Julika, učenki V. razreda na Vranskem; Mahorič Emica, učenka v Ptuj; Poš Vekoslav, strežnik pri eksel. grofici Szecheny v Mariboru; Balaškovič Vekoslav v Župetincih pri Sv. Antonu v Slov. goricah;

*) Prav je tudi rešitev: „Pred košnjo“, v tem mislu, da pokošena trava ne raste več.

Klavžer Blaž v Mariboru; Robar Ivan na Peterlinjku; Trtnik Stanka, učenka II razr.; Trtnik Olga in Alma, učenki IV. razreda; Smolnikar Hedvika, Verbič Alojzija, Rihteršič Franja, Jurca Ivana, Kene Zinka, Zajc Zofi, Dolenc Ivanka. Peterlin Mar., Kogoj Avg., Javoršek Dora, Kaplja Roza, Košmelj Minka, Vrhnun Franja, Siegmund Pavla, Udovč Mar, Luschützky Julija, Gröbner Tilči, Spreizer Mar., Zupanc Jul, Zupančič Francka, Urh Pepca, Deleja Cirila, Ferenšak Bogdana, Vrtačnik Fr, Lesar Nežka, učenke VIII. razreda v Lichtenturničnem zavodu

Novi listi in knjige.

Ma'i dobrotvor. List za zabavu i pouku mladeži. Sa slikama. Uredjuje Franjo Bartuš v Zagrebu. Tega mladinskega lističa je izšlo že enajst letnikov, in sicer se izdaje v malih zvezčkih štirikrat na leto. Cena mu je 80 h, posameznim snopičem pa 20 h. — Prijeli smo dva zvezka. Prvi ima poseben naslov: „Srčike Pjesme, pripovijesti i pouka, sa slikama, hrvatskoj mladeži“. Drugi pa se zove: „Snježanke“, z enako vsebino. Tudi zanaprej bo ta prikupni listič, ki se ga je oklenilo lepo število spretnih mladinskih pisateljev, izhajal v četrtletnih snopičkih Toplo ga priporočamo v naročilo tudi slovenski mladini. Predplača se pošilja Fr. Bartušu, ravnaj. učitelju v Zagrebu.

Listnica uredništva.

Belokranjec: Veseli Vas pisati povesti in želite navodila, kako naj ravnate? Precej mnogo prosite. Najprej Vam je treba slovnice, pa preučiti najprej: kje se stavi vejica in pika. Poslano je moralo v koš, dasi ste nam zagotovili celih 12 snopičev. Zdravi! — **Jelin:** Smo priredili. Nadaljujte! — **Planinov:** Nismo še prečitali. — **Svedrc:** To naj bi bile pesmi?! Boljši je proza — **Nikov:** Za otroke prečrno. — **Vneslav:** Hvala! Tri lažje smo priredili. Druge morda kesneje. — **Ivo Č.:** Pride! Tudi zaostale pravljice vz memo kmalu enkrat pod pero. Prosimo potrpljenja.

„Vrtec“ izhaja 1. dne vsacega meseca in stoji s prilogo vred za vse leto 5 K 20 h, za pol leta 2 K 60 h — Uredništvo in upravništvo sv. Petra cesta št. 78, v Ljubljani.